

EDUCAȚIE ARTISTICĂ

CLASA XIII

SEMESTRU II

1. Teatrul și muzica

Teatrul muzical este o formă de teatru care combină muzică, cântece, dialog vorbit și dans. Conținutul ei emoțional cuprinde:– umor, patos, dragoste, furie;– la fel ca narațiunea, este transmisă prin cuvinte, muzică, mișcare și aspecte tehnice ale spectacolului ca un tot unitar. De la începutul secolului XX, piesele de teatru muzical de pe scenă au fost numite în general, pur și simplu "**muzicaluri**".

Muzicalurile sunt puse în scenă pretutindeni în lumea întreagă. Ele pot fi prezentate în locuri largi, cum sunt producțiile cu buget mare de la teatrul West End și teatrul Broadway din Londra și New York sau din locuri mai mici ca teatrul Fringe, Off-Broadway sau producțiile regionale, în turneu sau ale grupurilor de amatori din școli, teatre și alte spații destinate spectacolelor. Pe lângă Marea Britanie și America de Nord, există scene de teatru muzical emoționante în multe țări din Europa, America Latină și Asia.

Printre muzicalurile faimoase sunt incluse: Show Boat, Oklahoma!, Poveste din West Side, Fantastici, Hair, A Chorus Line, Mizerabilii (muzical), Fantoma de la Operă (1986 muzical), Rent(Chirie), și Producătorii (muzical).

Definiții

Cele trei componente ale unui muzical sunt muzica, versurile și cartea. *Cartea* unui muzical se referă la povestirea spectacolului – de fapt versuri vorbite (nu cântate); totuși, "carte" poate face referire și la dialog și versuri împreună, ceea ce înseamnă uneori (ca în operă) un libretto (italiană pentru "carte mică"). *Muzica și versurile* formează *partitura* muzicalului. Interpretarea muzicalului, făcută de o echipă creativă influențează modul în care este prezentat acel muzical. Echipa creativă include un regizor de teatru, un regizor muzical și de obicei, un coregraf. Producția unui muzical este caracterizată din punct de vedere creativ de aspecte tehnice, cum sunt decorul, costume, efecte speciale, lumini, etc. care, în general se schimbă de la o producție la alta (deși unele aspecte faimoase ale producției au tendința de a fi tăiate din producția originală, de exemplu, coreografia lui Bob Fosse din Chicago). "Muzicalul de casă" din secolul XX a fost definită ca piesă muzicală în care cântecele și dansurile sunt complet integrate într-o povestire bine conturată, cu scopuri dramatice serioase, care poate provoca emoții originale, deosebite de râsete.

Muzicalul nu are o lungime fixă, variind de la spectacole scurte, de un act, la unele cu mai multe acte și durând ore întregi (sau chiar prezentări în mai multe seri); totuși, majoritatea muzicalurilor variază de la o oră și jumătate la trei ore. Muzicalurile de astăzi sunt prezentate de obicei în două acte, cu o pauză de zece până la douăzeci de minute. Primul act este aproape întotdeauna puțin mai lung decât cel de-al doilea, și introduce în general introduce muzica. Un muzical poate fi construit în jurul a patru până la șase mari teme muzicale care sunt reluate de-a lungul spectacolului, dintr-o serie de cântece care nu sunt direct legate din punct de vedere muzical. Dialogul vorbit se amestecă între numerele muzicale, deși se folosește și "dialogul

cântat" sau recitativ, în special în așa-numitele muzicaluri "cântate", cum sunt *Mizerabilii* și *Evita*.

Teatrul muzical este strâns legat de o altă artă a interpretării, opera. Aceste forme se deosebesc de obicei prin cântărirea mai multor factori. Muzicalurile sunt în general concentrate mai mult asupra dialogului vorbit (deși unele muzicaluri sunt cântate în totalitate, cum sunt *Jesus Christ Superstar* și *Mizerabilii*; și pe de altă parte unele opere, cum sunt *Die Zauberflöte*, și majoritatea operetelor, au câteva dialoguri neînsoțite de muzică), asupra dansului (în special susținut de actorii principali, dar și de cor), asupra folosirii unor genuri variate de muzică populară (sau cel puțin stiluri populare de cântat), și asupra evitării anumitor convenții de operă. În particular, un muzical este aproape întotdeauna făcut în limba spectatorilor. Muzicalurile produse în Londra sau New York, de exemplu, sunt cântate invariabil în engleză, chiar dacă au fost scrise în original într-o altă limbă (iarăși, *Mizerabilii*, scris în franceză în original, este un bun exemplu).

În timp ce un cântăreț de opera este mai întâi cântăreț și apoi actor (are nevoie doar rar să danseze), un artist de teatru muzical este de obicei mai întâi actor și apoi cântăreț și dansator. Cineva care se pricepe la toate trei este numit "amenințare triplă". Compozitorii de muzică pentru muzicaluri iau de multe ori în considerare cerințele vocale ale rolurilor pentru actorii de teatru muzical, iar muzicalurile puse în scenă folosesc în general un amplificație ale vocilor actorilor într-un mod care nu ar fi aprobat la operă. Unele lucrări (de exemplu, de Leonard Bernstein și Stephen Sondheim) au fost produse și ca "teatru muzical" și ca "opere". În mod similar, unele operete mai vechi sau upere mai ușoare (cum sunt *Pirații din Penzance* de Gilbert și Sullivan) au fost făcute ca producții moderne sau adaptări și sunt considerate muzicaluri. Sondheim a spus: "Cred că atunci când o piesă este jucată pe Broadway este un muzical, iar când este jucată într-o clădire a teatrului de operă, este o operă. Așa este. De fapt, din cauza teritoriului, provinciei și așteptărilor publicului devine un gen sau altul."

Momentele muzicale cele mai intense, din punct de vedere dramatic sunt adesea interpretate în cadrul cântecului. În mod proverbial, "când emoția devine prea puternică pentru a vorbi (sau recitativă) cântă; când devine prea puternică pentru a cânta, dansezi." Un cântec este compus cu măiestrie pentru a se potrivi cu personajul (sau personajele) și cu situația lor în cadrul povestirii; deși au fost perioade în istoria muzicalului (exemplu, anii 1890 și 1920) când această integrare între muzică și povestire a fost totală. După cum a descris criticul Ben Brantley de la *New York Times* idealul cântecului în teatru în revizuirea refacerii din 2008 a spectacolului *Gypsy*, "Nu există delimitare între cântec și personaj, ceea ce se întâmplă în acele momente în care muzicalurile ating un nivel înalt pentru a fi ideale."

Un muzical se deschide adesea cu un cântec care dă tonul spectacolului, prezintă câteva dintre personajele principale și descrie decorul piesei. În cadrul duratei restrânse a muzicalului, scriitorii trebuie să includă evoluția personajelor și intriga. Muzica oferă o modalitate de exprimare a emoției. Totuși, în mod tipic, mult mai puține cuvinte sunt cântate într-un cântec de cinci minute decât sunt vorbite într-un dialog de cinci minute. De aceea este mai puțin timp pentru dezbateră dramei piesei față de o piesă obișnuită de aceeași lungime, deoarece un muzical dedică de obicei mai mult timp muzicii decât dialogului.

Materialul pentru muzicaluri este adesea original, însă multe muzicalurile sunt adaptate după romane (*Wicked* și *Omul din La Mancha*), piese (*Hello, Dolly!*), legende clasice (*Camelot*), evenimente istorice (*Evita*) sau filme (*Producătorii* și *Hairspray*). Pe de altă parte, multe muzicaluri familiare publicului au fost baza unor film muzical, cum sunt *Sunetul Muzicii*, *West Side Story*, *My Fair Lady*, *Frumoasa și Bestia* și *Chicago*. India produce numeroase filme

muzicale, numite muzicaluri de la "Bollywood", iar Japonia produce muzicaluri în stil Anime. Un alt gen recent de muzicaluri, numite "muzicaluri de tonomat" (*Mamma Mia!*), produce cântece scrise de (sau introduse de) un artist sau grup popular înto poveste – uneori bazate pe viața sau cariera persoanei/grupului în discuție.

Istorie

Din antichitate până în Evul Mediu

Teatrul muzical din Europa datează din vremea teatrului grecilor antici, care includeau muzica și dansul în comediile și tragediile lor de pe scenă din al V-lea secol î. Hr. Eschil și Sofocle au compus ei înșiși muzica penru piese și au coregrafiat dansurile corului. comedii romane din secolul III î. Hr. al lui Plaut includea cântece, dans și orchestrație. Romanii au introdus inovații tehnice. De exemplu, au făcut pașii de dans mai ușor de auzit în teatrele largi și în aer liber, căci actorii romani și-au atașat folii de metal numite "sabilla" pe încălțăminte;– au fost primii pantofi de tap. Până în Evul Mediu, teatrul din Europa era constituit mai ales din menestrelii călători și mici trupe de interpreți care cântau și făceau comedie. În secolele XII și XIII, dramele religioase, cum sunt *Piesa lui Herod* și *Piesa lui Daniel* îi învăța pe enoriași liturghia, pentru psalmodiile bisericești. Mai târziu, "piesele misterioase" erau create pentru a reda povestiri biblice într-o înșiruire de părți distractive. Mai multe caravane de actori (scene pe roți) se mișcau prin oraș, iar un grup de actori rosteau rolul lor din povestire. După ce terminau, grupul se muta mai departe cu varavana lor, iar următorul grup sosea pentru a-și rosti rolul. Aceste piese au devenit o formă autonomă de teatru muzical, cu forme poetice uneori alternând cu dialoguri în proză și cântece liturgice. Poezia era îmbogățită cu melodii modificate sau complet noi.

De la Renaștere până în 1700

În Renaștere aceste forme au evoluat în commedia dell'arte, o tradiție italiană în care niște clovni răgușiți improvizau povestiri cunoscute și de acolo a rezultat opera bufă.

În Anglia, piesele de teatru elisabetane și iacobine includeau frecvent muzică de orgă, lăută, violă și cimpoi timp de o oră înaintea și în timpul spectacolului. Piesele, în special piesele istorice și tragediile, erau adesea împărțite printr-o piesă muzicală, probabil derivată de la intermezzoul italian, cu muzică, glume și dans, sau erau urmate de o după-piesă cunoscută ca un bal, adesea constituit dintr-un dialog scandalos și calomniator pe melodii cunoscute (anticipând Opereta de baladă). Piesele-măști de la curte s-au dezvoltat în timpul dinastiei tudoriene. Piesele-măști erau spectacole elaborate în care era muzică, dans, cântece și teatru, adesea folosind costume scumpe și o configurare a scenei complexă, uneori făcută de un arhitect cunoscut cum este Inigo Jones, care a prezentat o alegorie respectuoasă cuprinzând lingușiri aduse unui patron nobil sau regal.^[12] Ben Jonson a scris multe piese-măști, adesea în colaborare cu Jones. Shakespeare a inclus secțiuni de piese-măști în multe dintre piesele sale.

Secțiunile muzicale a pieselor-măști au devenit piese cântate care sunt recunoscute ca opere engleze, prima fiind considerată a fi Aseidiul insulei Rhodes de William Davenant (1656), la început prezentată într-un spectacol particular.^[14] În Franța, între timp, Molière a transformat mai multe dintre comediile sale farsă în varietăți muzicale cu cântece (pe muzica lui Jean Baptiste Lully) și dans din ultima parte a anilor 1600. Piesa lui Psyche a fost modelul pentru o operă engleză de Thomas Shadwell, numită Avarul și produsă în 1672. Davenant a produs Furtuna în

1667, fiind prima intrigă a lui Shakespeare pusă pe muzică și care a fost apoi adaptată de Shadwell într-o operă în 1674 (compusă de Matthew Locke și alții). În jurul anului 1683, John Blow a compus Venus și Adonis, adesea considerată a fi prima operetă adevărată în limba engleză. Blow a fost urmat de Henry Purcell și o perioadă scurtă a opereta engleză. După moartea lui Charles al II-lea în 1685, opereta engleză a început să devină demodată.

Până în anii 1700, două forme de teatru muzical erau la modă în Marea Britanie, Franța și Germania: operetele baladă, ca Opereta cerșetorului de John Gay (1728), care includea versuri scrise pentru melodii ale unor cântece cunoscute de pe vremea aceea (adesea operete-farsă) și operete comice, cu scoruri originale și cele mai romantice linii ale intrigii, ca Fata bohemiană de Michael Balfe (1845). Alte forme ale teatrului muzical s-au dezvoltat până în secolul al XIX-lea, cum sunt vodevilul, muzicalul britanic, melodrama și farsa. Melodramele și operetele comice, în special, erau la modă parțial deoarece majoritatea teatrelor din Londra aveau licență numai muzicaluri și nu li se permitea să prezinte piese fără muzică. Oricum, numele unei piese nu definea în mod necesar ceea ce era. Bufonada de pe Broadway, numită Căprioara magică (1852) era denumită "O serie de povestiri comice tragice operaționale istorice extravagante burlesc de farmece.

Prima piesă de lung metraj înregistrată a fost Opereta cerșetorului, care a avut 62 de spectacole succesive în 1728. Abia după aproape un secol, o piesă va depăși 100 de spectacole, cu Tom și Jerry, pe baza cărții Viața în Londra (1821) și recordul a atins cifra de 150 la sfârșitul anilor 1820.

Dezvoltarea comediei muzicale

Prima piesă de teatru conform concepției moderne de muzical, adăugând dans și muzică originală, care ajută relatarea povestirii, este în general considerată a fi Cocoșatul negru, care a avut premiera la New York în 12 septembrie 1866. Producția avea o durată copleșitoare de cinci ore și jumătate, însă în ciuda lungimii sale, a avut un record de 474 de spectacole. În același an, Dominoul negru/Între tine, mine și poștă a fost primul spectacol care s-a numit "comedie muzicală." Pe vremea aceea, în Anglia, teatrul muzical era alcătuit mai ales din music hall, adaptări ale operetei franceze și muzicaluri burlesc, mai ales la Teatrul Gaiety începând din 1868. Ca reacție la acesta, au fost create câteva spectacole de prietenie în familie, cum ar fi Spectacolele germane Reed.

Comedianții Edward Harrigan și Tony Hart au produs și au fost protagoniștii unor muzicaluri pe Broadway între 1878 (Picnicul Gărzii Mulligan) și 1885, după cartea și versurile lui Harrigan și pe muzica socrului său, David Braham. Aceste comedii muzicale aduceau în prim plan personaje și situații luate din viața de zi cu zi a clasei de jos din New York și reprezenta un pas semnificativ înainte față de vodevil și burlesc și către o formă mai cultă. Ele aveau ca protagoniști cântăreți de calitate ridicată, ca (Lillian Russell, Vivienne Segal și Fay Templeton) în locul unor doamne cu faimă îndoielnică, așa cum au fost vedetele formelor muzicale anterioare.

Lungimea duratei pieselor de teatru s-a schimbat rapid cam în aceeași perioadă în care s-a născut muzicalul modern. Pe măsură ce s-au îmbunătățit mijloacele de transport, sărăcia din London și New York s-a micșorat, iar iluminarea străzilor destinată călătoriilor în siguranță pe timp de noapte a evoluat și numărul de patroni posibili ai teatrelor tot mai numeroase a crescut enorm. Piese durau mai mult și totuși aveau spectatori mulți, ceea ce a dus la profituri mai mari și a îmbunătățit valoarea producțiilor. Prima piesă care a avut 500 de spectacole consecutive a

fost comedia (non-muzicală) din Londra Băieții noștri, având premiera în 1875, care a atins un nou record uimitor de 1,362 de spectacol.

Acest record nu a fost egalat pe scena muzicală până la Primul Război Mondial, însă teatrul muzical a depășit în curând cifra de 500 de spectacole în Londra, mai ales prin seria de mai mult de doisprezece spectacole făcute de Gilbert și Sullivan, fiind spectacole de mare succes, opere comice, inclusiv H.M.S. Pinafore în 1878 și Mikado în 1885. The Carillonurile din Normandia, 1878 (adaptată după Clopotele lui Corneville din franceză), care a avut 705 spectacole în Londra, întrecând piesele lui Gilbert și Sullivan. Recordul acesta nu a fost depășit de nicio altă piesă de teatru muzical până la spectacolul de mare succes care a depășit în 1886 recordul, făcut de Alfred Cellier și B. C. Stephenson, cu titlul Dorotea (un spectacol aflat la intersecția operei comice și a comediei muzicale), cu 931 de spectacole, care a fost urmărit (dar nu egalat) de mai multe dintre cele mai bune muzicaluri de succes din Londra din anii 1890. Alți compozitori britanici din perioada aceea au fost Edward Solomon și F. Osmond Carr. Cel mai cunoscut dintre aceste spectacole a avut producții de succes la New York și turnee în Marea Britanie, America, Europa, Australasia și Africa de Sud. Aceste spectacole aveau prețuri potrivite pentru publicul "respectabil", ceea ce constituie un contrast marcant față de spectacolele picante burlesc, melodrame, muzicaluri obscene și operete prost traduse din franceză, care dominau scena în perioadele anterioare din secolul al XIX-lea și au atras spectatori mai degrabă abătuți, care căutau distracții.

O călătorie în Chinatown (1891) de Charles Hoyt a fost campion multă vreme pe Broadway (până la Irene în 1919), având 657 spectacole. Operele comice ale lui Gilbert și Sullivan au fost plagiate și imitate în New York de producții ca Robin Hood (1891) de Reginald de Koven și El Capitan (1896) de John Philip Sousa. O călătorie la Coontown (1898) a fost prima comedie muzicală produsă și interpretată integral de Africani Americani într-un teatru de pe Broadway (inspirată mai ales din spectacolele menestrelilor), urmată de Clorindy Originea stilului de dans Cakewalk (1898), cu o nuanță de ragtimeși În Dahomey (1902), care a avut un succes foarte mare. Sute de comedii muzicale au fost prezentate pe Broadway în anii 1890 și la începutul anilor 1900 cuprinzând cântece scrise în [[Tin Pan Alley] din New York de compozitori cum sunt Gus Edwards, John Walter Bratton și George M. Cohan (Little Johnny Jones (1904)). Totuși, spectacolele din New York au continuat să fie relativ scurte, cu mici excepții, comparativ cu spectacolele din Londra, până în anii 1920.

Între timp, muzicalurile s-au extins pe scena din Londra în așa-numita perioadă Anii Nouăzeci Cei Veseli. George Edwardes renunțase la conducerea Teatrului Savoy al lui Richard D'Oyly Carte. El a preluat Teatrul Gaiety și, la început, a îmbunătățit calitatea burlescului de la vechiul Teatrul Gaiety. El a înțeles că spectatorii doreau o nouă alternativă pentru operele comice în stil Savoy și satira lor intelectuală, politică și a absurdului. El a experimentat un stil de teatru muzical cu haine moderne, pentru toată familia, folosind o persiflare plină de vervă, elegantă și romantică, folosind cântece populare și spectacole cu stil la teatrul Gaiety, Teatrul lui Daly și în alte localuri. Acestea se bazau pe tradiția operei comice și foloseau și elemente de burlesc și ale pieselor lui Harrigan și Hart. el a înlocuit femeile de la bordel cu ansambluri "respectabile" de Fete Gaiety care dansau și cântau pentru a completa distracția muzicală și vizuală. Succesul primei piese dintre acestea, În Oraș în 1892 și a piesei Fata veselă în 1893, a confirmat că Edwardes este pe drumul pe care îl urma. Aceste "comedii muzicale", după cum le numea el, au revoluționat scena din Londra și au dat tonul pentru următoarele trei decenii.

Muzicaluri internaționale

S.U.A. și Marea Britanie au fost cele mai active surse pentru a vinde bilete la muzicaluri încă din secolul XIX, până în secolul XX (deși Europa a produs forme variate ale unor opere ușoare și operete, de exemplu Zarzuela spaniolă, din acea perioadă și chiar mai devreme). Totuși, scena muzicalurilor ușoare din alte țări a devenit mai activă în deceniile recente.

Muzicaluri din alte țări în care se vorbește engleza (mai ales Australia și Canada) au adesea succes local, iar uneori ajung chiar și pe Broadway sau West End (e.g., The Boy from Oz and The Drowsy Chaperone). South Africa a fost un loc în care teatrul muzical este activ, cu spectacole de revistă, cum ar fi African Footprint, Umoja și se organizau turnee internaționale cu muzicaluri, cum au fost Kat and the Kings și Sarafina!. Local, musicaluri ca Vere, Love and Green Onions, Over the Rainbow: the all-new all-gay... extravaganza, Bangbroek Mountain și In Briefs - a queer little Musical au avut mult succes.

Muzicalurile de succes în Europa continentală Europe includ (printre alte țări) Germania (Elixir și Ludwig II), Austria (Tanz der Vampire și Elisabeth), Republica Cehă (Angelika), Franța (Notre Dame de Paris, Les Misérables, Angélique, Marquise des Anges și Romeo & Juliette) și Spania (Hoy No Me Puedo Levantar).

Japonia a promovat recent mărirea unei forme indigene a teatrului muzical, animate și de acțiune, majoritatea bazate pe Anime și Manga, cum sunt Kiki's Delivery Service și Tenimyu. Serialul cunoscut Sailor Moon a avut douăzeci și nouă variante de muzicaluri Sailor Moon musicals, întinzându-se pe o perioadă de treisprezece ani. Începând din 1914, o serie spectacole de revistă cunoscute au fost interpretate de trupa Takarazuka Revue formată numai din femei, care cuprinde acum cinci trupe care dau spectacole. În Asia, muzicalul indian în stil Bollywood, mai ales sub forma unor filme artistice, are un succes formidabil. Primul muzical modern de la Hong Kong, produs în Mandarină și Cantoneză, este Snow.Wolf.Lake.

Alte țări cu o scenă muzicală extrem de activă sunt incluse Olanda, Italia, Suedia, Mexic.

2. JAZZ-UL

Jazz-ul (cuvânt de origină engleză, scris uneori **jaz**, pronunțat în română [gez] sau [gaz]^[1]) este un stil de muzică apărut la începutul secolului al XX-lea în statele sudice ale Statelor Unite, având proveniența în melodiile populației de culoare, urmașă a sclavilor de origine africană. În muzica de jazz se recunosc în special influențe și tonalități de blues și ragtime, la care se adaugă și elemente ale muzicii europene. Mai târziu au fost preluate în jazz și ritmuri ale muzicii latino-americane.

Deși de dată relativ recentă, originea și semnificația inițială a cuvântului "jazz" (la început pronunțat în engleză la fel ca și jass) este controversată. O ipoteză ar fi înrudirea fonetică cu expresia "chasse-beau", o figură de dans din statul american Louisiana, cândva colonie franceză. Alții cred că ar deriva din cuvântul Jézabel, numele unei prostituate din New Orleans, în ortografie americană simplificată "Jazz-Bel". În jargonul populației locale cuvintele jasm sau gism înseamnă rapiditate și energie, au însă și o semnificație erotică. În 1917 formația Original Dixieland Jazz Band a avut mult succes la sala "New York Columbus Circle", și cuvântul "jazz" a intrat în vocabularul curent, deși apăruse deja cu referire la muzică în 1913 într-un ziar din San Francisco, fără să fi avut un ecou deosebit.

Elementele caracteristice ale jazzului

O definiție care să cuprindă toate elementele caracteristice ale jazzului, de la începuturile lui până în zilele noastre, valabilă pentru toate stilurile și pentru toți muzicienii, nu este posibilă. În istoria sa de peste o sută de ani jazzul a suferit numeroase transformări și s-a divizat în diverse stiluri, cu semnificații diferite, astfel încât este greu de spus ce este "tipic" pentru jazz. Se pot menționa totuși câteva elemente des întâlnite:

- **Tonalitatea** în muzica de jazz, spre deosebire de muzica tradițională europeană, pune accentul în primul rând pe expresivitate, și mai puțin pe frumusețea sunetului. Sunetele instrumentelor sunt aspre, nefiltrate și eruptive, vocea omenească este plângătoare sau țipătoare și acuzatoare, exprimând brutal adevărul neprelucrat estetic, într-o frazare caracteristică. Se vorbește de "*hot intonation*" (intonație fierbinte). Tonalitatea este însă diferită la diverși interpreți: voluminoasă și erotică la saxofonistul Coleman Hawkins, elegantă la clarinetistul Benny Goodman, tristă până la disperare la trompetistul Miles Davis, triumfală la Louis Armstrong, plină de strălucire la Dizzy Gillespie.
- **Improvizația** - este poate elementul cel mai tipic în muzica de jazz. La început jazzul se cânta fără note, interpreții improvizau pe diferite teme sau armonii, individual sau alternativ în mici formații (*combos*), fiecare având propriul său stil de improvizație, ușor de recunoscut. Muzica este dezvoltată și interpretată de diferite personalități, compoziția și execuția se contopesc. Improvizația este în mod normal însoțită de repetarea schemei unui acord.
- **Ritmul** - însoțește totdeauna execuția muzicii de jazz, jazzul este o muzică "sincopată". Ritmul conferă muzicii un swing tipic, ocupă uneori primul plan, părăsindu-se tonalitatea melodiei și frazarea. La început ritmul era dat de trombon, apoi acest rol a fost preluat de instrumentele de percuție. Orchestrele sunt împărțite între o "*melody section*" (trompetă, clarinet, saxofon) și o "*rhythm section*" (bass, baterie, chitară, pian). Dar și instrumentele din "sectorul melodic" emit sunete sincopate. Între ritm și melodie se creează o stare de tensiune, alteori însă ele se contopesc într-un flux continuu, de nedespărțit, ca de exemplu în stilul "*Free jazz*".
- **Blues** - aparținând folclorului afroamerican, este caracterizat de o formulă armonică constantă și de un ritm în patru timpi, este o componentă esențială a muzicii de jazz, care îi conferă o anumită dispoziție, atât în formele lente, cât și în cele mai rapide.^[2]

Istoric

Origini

Jazzul își are originea în amestecul diverselor tradiții muzicale ale sclavilor negri proveniți din Africa. Din tradiția africană derivă stiluri de interpretare care lasă cântărețului un spațiu larg de execuție și libertate de improvizare, cu o schemă "Întrebare și răspuns" (*Call-and-Response*) pe un fond ritmic complex, ce duce la sincoparea melodiilor executate de diverse instrumente. Alte surse ale jazzului sunt constituite de cântecele rurale ale culegătorilor de bumbac, în stil *blues*, cântecele de leagăn și cele religioase (*negro spirituals*, apoi *gospel songs*). La acestea s-au adăugat și elemente ale muzicii europene (marșuri, imnuri, muzică populară), mai ales unele armonii și acorduri, ca principii de organizare a unor anumite forme muzicale.

Evoluția stilurilor în muzica de jazz

Istoria jazzului se confundă cu evoluția stilurilor în decursul anilor, care formează un lanț logic continuu, în care fiecare stil constituie o verigă obligatorie, ce nu poate fi înlăturată fără a compromite întreaga înțelegere a jazzului. Se spune în mod curent că jazzul a luat ființă în New Orleans în jurul anului 1900, deși o muzică asemănătoare era executată în acel timp și în Kansas City, St. Louis sau Memphis. Însă înaintea stilului "New Orleans" exista deja "Ragtime"-ul.

Jazzul în România postbelică

După ce în comunism mult timp jazzul era considerat o manifestare decadentă a imperialismului american, începând cu "dezghețul" cultural din 1964, s-au deschis cluburi de jazz, la radio și televiziune se transmit emisiuni cu muzică de jazz, Benny Goodman, Louis Armstrong, Woody Herman au concertat la București. Au urmat Festivalurile Naționale de Jazz de la Ploiești (1969 - 1971), Festivalurile Internaționale de la Sibiu (din 1974 până în zilele noastre), Festivalurile Internaționale de Jazz "Richard Oschanitzky" de la Iași, Festivalurile Internaționale de Jazz de la Gărzana, ș.a.

Revista "Secolul XX" a cuprins, în martie 1965, o sumară istorie a jazzului alcătuită de Cornel Chiriac, animator al emisiunii radio de muzică "rock" "Metronom", continuată de el, după emigrarea în Germania (1969), la Radio Europa Liberă. Mare iubitor al acestui gen, membru fondator al Federației europene de jazz, Chiriac va copia discuri întregi pe benzi și le va aranja în arhiva radiodifuziunii. „*Toată bandoteca radio este scrisă și pusă de mâna lui Cornel Chiriac*”, avea să spună mai târziu Aurel Gherghel.

Dintre interpreții de muzică de jazz din acel timp sunt de menționat Richard Oschanitzky, Jancy Korossy sau Eugen Ciceu, care concertau adesea sub denumirea de "muzică de estradă". În perioada anilor '70 - '80, muzica jazz s-a întrepătruns cu rock-ul în compozițiile unor formații precum Experimental Q, Post Scriptum sau Basorelief.

Începând cu anul 1990, jazzul cunoaște un cerc larg de simpatizanți și interpreți, grupați, de exemplu, în "Art Jazz Club". [[Se afirmă nume noi: Lucian Ban, Cristian Soleanu, Arthur Balogh. Cel dintâi (Lucian Ban), în anii '90, "scoate" două CD-uri în România, după care se stabilește la New York, devenind în scurtă vreme cel mai interesant și de perspectivă jazzman român (CD-uri, concerte, proiecte, turnee, colaborare cu ICR).

Între 7 mai-13 mai 2007 a avut loc în România un concurs internațional de jazz ("International Jazz Competition").

Dintre compozitorii și interpreții români de jazz contemporani sunt de menționat:

- Richard Oschanitzky - compozitor, pian.
- Johnny Răducanu - compozitor, contrabas, pian.
- Aura Urziceanu - compozitoare, voce.
- Anca Parghel - compozitoare, voce.
- Harry Tavitian - compozitor, pian.
- Dan Mândrilă - compozitor, saxofon.
- Marius Popp - compozitor, pian.
- Mircea Tiberian - compozitor, pian.
- Radu Goldiș - compozitor, chitarist.
- Eugen Gondi - compozitor, baterie.

Importanți reprezentanți ai muzicii de jazz

- Louis Armstrong BUDDY BOLDEN-parintele jazzului
- Bessie Smith
- Ella Fitzgerald
- Charles Mingus
- Mahalia Jackson
- Count Basie
- Chet Baker
- Billie Holiday
- Duke Ellington
- Coleman Hawkins

Mari orchestre de jazz (*Big Bands*)

- Fletcher Henderson
- Benny Goodman
- Artie Shaw
- Charlie Barnet
- Jimmie Lunceford